

GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁSBAN NEVELKEDŐ GYERMEKEK ÉS FIATALOK NÉHÁNY JELLEMZŐJE AZ ISKOLÁVAL ÉS A KORTÁRSI KAPCSOLATOKKAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN

Rausch Attila

SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: gyermekvédelem; iskolai problémák; elsajátítási motiváció

A gyermekvédelmi gondoskodásban élők tanulmányainak támogatása, társas kapcsolataik fejlődésének segítése az államra hárul, így fontos, hogy e meglehetősen kiterjedt tanulói kör problémáiról pontos ismeretekkel rendelkezünk. Mindössze néhány hazai kutatás foglalkozik ezzel a témakörrel, amelyek jellemzője, hogy általában hiányzik az a viszonyítási pont, amely alapján értelmezhető lenne, e tanulói kör jellemzői mely pontokon és milyen mértékben térnek el a családban nevelkedőkéitől.

A kutatás során a gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek és fiatalok néhány jellemzőjét tártuk fel az iskolával, iskolai közösséggel és kortársi kapcsolatokkal összefüggésben, amelyek egy részét összehasonlítottuk reprezentatív országos mérések eredményeivel. A kérdőíves vizsgálat mintáját összesen 108, 10 és 20 év közötti gyermekotthonokban, lakásotthonokban és nevelőszülőknél élő gyermek, illetve fiatal alkotta. A gyűjtött adatokból az iskolai eredményességüket befolyásoló tényezőkre, az elsajátítási motivációjuk fejlettségére, a kortársi kapcsolataikra, az iskolai közösséghez való viszonyukra vonatkozó elemzéseket végeztem.

Az adatok alapján az elsajátítási motívumok az iskolai évfolyamok, illetve az életkor előrehaladtával nagyobb mértékben csökkennek a gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekeknél, ugyanakkor ez nem függ a gyermekvédelemben eltöltött évek számától. A gyermekvédelmi intézményrendszeren belül, a különböző gondozási típusok között is eltéréseket lehet kimutatni, például a tervezett iskolai végzettséget tekintve. A megkérdezettek pályaválasztására a gyermekotthoni nevelők, nevelőszülők vannak meghatározó befolyással. Az iskolai közösséggel, a kortársi kapcsolataikkal összefüggésben nem mutatható ki jelentős eltérés a saját családjukban élőkhöz képest, a felmérés alapján nem teljesül az a szakirodalomban megfogalmazott hipotézis, hogy társas kapcsolataik jóval kedvezőtlenebbek családban nevelkedő társaikénál.

A kutatás empirikus adatai értelmezhetőbbé teszik a gyermekvédelemben nevelkedők iskolai problémáinak hátterét, ezáltal segíthetik a célcsoportot érintő hatékonyabb beavatkozások szervezését.